

Atıfta Bulunmak İçin / Cite This Paper: Akkuş, G. “Türk Sırt Çantalı Gezginlerin Kişisel Gelişimleri İle Sürdürülebilirlik Algıları Arasındaki İlişki”, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (2): 2125-2144
Geliş Tarihi / Received Date: 31.12.2018 **Kabul Tarihi / Accepted Date:** 21.02.2019

Araştırma Makalesi

TÜRK SIRT ÇANTALI GEZGİNLERİN KİŞİSEL GELİŞİMLERİ İLE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ¹

Dr. Öğr. Üyesi Gülizar AKKUŞ

Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü

gakkus@kastamonu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-9262-2680

Öz

Günümüzde özellikle gençler arasında yaygınlaşan bağımsız seyahatlerin kişisel gelişime önemli bir katkı sunduğu varsayılmaktadır. Ancak birçok araştırmada sırt çantalı gezginlerin sürdürülebilirlik konusunda pek fazla endişe duymadığı tespit edilmiştir. Bu sebeple kişisel gelişime faydası dokunduğu varsayılan bu seyahatler ile gezginlerin sürdürülebilirlik algıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmada nicel bir tasarım benimsenmiş ve anket tekniğinden faydalanılmıştır. Kartopu örnekleme yöntemiyle yüz yüze ve online olarak toplam 244 Türk sırt çantalı gezgine ulaşılmıştır. 2018 yılı Eylül-Ekim aylarında toplanan veriler, korelasyon analizine tabi tutulmuştur. Analiz sonucunda tüm kişisel gelişim boyutları ile gezginlerin sürdürülebilirlik algıları arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Farkındalık ve yetenek boyutunun en çok sosyal sürdürülebilirlik, beceri boyutunun çevresel sürdürülebilirlik, duygu boyutunun ise ekonomik sürdürülebilirlik ile ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk Sırt Çantalı Gezginler, Kişisel Gelişim, Sürdürülebilirlik Algısı.

THE RELATIONSHIP BETWEEN TURKISH BACKPACKERS' PERSONEL DEVELOPMENT AND SUSTAINABILITY PERCEPTIONS

Abstract

Today, it is assumed that independent travels, which are especially popular among young people, make a significant contribution to personal development. However, in many studies it has been found that backpackers are not much concerned about sustainability. Therefore, the relationship between the travelers' perceptions of sustainability and these travels, which are supposed to be beneficial to personal development, have been examined. A quantitative design was adopted in the research and a survey technique was used. A total of 244 Turkish backpackers were reached face-to-face and online with snowball sampling method. Data collected in September-October 2018 were subjected to correlation analysis. As a results of the research, significant relationships were found between all personal development dimensions and perceptions of sustainability of travelers. It has been determined that the dimension of awareness and capability is mostly related to social sustainability, skill dimension is related to environmental sustainability and emotion dimension is related to economic sustainability.

Keywords: Turkish Backpackers, Personel Development, Sustainability Perception.

¹ Bu makale, 3-5 Mayıs 2018 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenen Uluslararası Kültür ve Bilim Kongresi'nde sunulan özet bildirinin genişletilmiş halidir.

1. GİRİŞ

Bağımsız seyahatlerin tarihsel kökeni kâşifler, seyyahlar, filozoflar ya da tarihçilerin yalnız başlarına çıktıkları seyahatlere kadar dayansa da (Harman, 2014: 109-110), bağımsız seyahat eden gezginler ile ilgili ilk akademik tanımlama Cohen (1973: 89) tarafından yapılmıştır. Cohen, bağımsız seyahat eden gezginleri tanımlamak amacıyla doğru fakat biraz da garip bulunan “*drifter*” tabirini kullanmıştır. Bu terimin Türkçe karşılığı, “*başiboş, avare, serseri*” olmakla birlikte, bu kullanımın gezginleri rahatsız etmediği ifade edilmektedir (O’Reilly, 2006: 1000).

Araştırmacılar bağımsız gezgin pazarını ilk defa 1970’li yıllarda incelemeye başlamıştır. O dönemlerde bağımsız seyahat akımı daha çok hippie ve beatnik² altkültürü ile yakından ilişkili olup, zamanın politik, sosyal ve ekonomik ortamından kaynaklanan düzen karşıtı idealleri ve özgür ruhu yansıtmıştır (Paris, 2010: 242-243). Konuya ilişkin tartışmaların artması ile birlikte, Cohen’in tanımlamasından ziyade Riley’in (1988: 313) bu bireyleri “*uluslararası uzun süreli düşük bütçe yolcuları*” olarak tanımlaması daha makul karşılanmıştır. Ancak 1990’lı yılların sonlarından itibaren “*backpacker* (Loker-Murphy ve Pearce, 1995: 819; Wilson, 1997: 57)” ifadesi hem popüler hem de akademik literatürde yer almaya başlamıştır. İfade Türkçeye “*sırt çantalı gezgin*” şeklinde çevrilmiştir. Bu tabir, özellikle Güneydoğu Asya ve Avustralya’nın bazı bölgelerindeki iyi bilinen güzergâhlarda oldukça olumsuz çağrışımlara sebep olmuştur. Bununla birlikte, Riley’in yaptığı uzun tanımlamayı kısaltması ve akılda kalıcı olması sebebiyle tüm insanlar bu etiketi kabul etmese de literatüre yerleşmiştir (O’Reilly, 2006: 1000). Özünde sırt çantalı gezginler de, yaptıkları seyahatlerin içeriği geleneksel turizme çok benzemediği için kendilerine turist olarak hitap edilmesine karşı olmuşlardır (Welk, 2004: 83). Kendilerini daha çok gezgin olarak tanımlamalarına rağmen özellikle genç gezginlerin sırt çantalı etiketini kabul etmeye daha yakın olduğu, bununla birlikte daha yaşlı olanların gezgin tabirini tercih etmelerinin daha muhtemel olduğu ileri sürülmüştür (Richards ve Wilson 2003’den akt. O’Reilly, 2006: 1000).

Sırt çantalı gezginleri tanımlamak her ne kadar zor olsa da, üç belirgin özellikleri dikkat çekmektedir. En belirgin iki özellikleri yolda geçirdikleri zamanın uzunluğu ve seyahat şeklidir. Sırt çantalı gezginler haftalar yerine daha çok aylar boyu, hatta bazen yıl boyu seyahat etmektedir. Bu seyahatleri seçtikleri ulaşım aracı açısından diğer gezginlerden farklılaşarak ve daha çok düşük bir bütçe ile geçinerek gerçekleştirmektedirler. Bununla birlikte en önemli karakteristikleri yani üçüncü belirgin özellikleri seyahate yönelme durumlarıdır (Uriely, Yonay ve Simchai, 2002: 522-

² Alman sosyolog Rolf Schwendter (1971) altkültürü, parça kültürler ve karşı kültürler olarak ayırmaktadır. Karşı kültürler, “*normlardaki ve kurumlardaki değişimi yönlendirme amacı taşıyan ve var olan sisteme etkili şekilde karşı duran kültürlerdir.*” Hippiler ve asi gençler (beatnik’ler), bireysel özgürlüğün amansız taraftarı olan duygusal ilerlemeci karşı kültürler arasındadır (Spatscheck, 2014: 100).

523). Bu durum serendiplik (*şansa bırakma*) ile açıklanmaktadır. Serendiplikten kasıt, gezginlerin düşük seviyede planlama yapması, sabit olmayan bir zaman çizelgesini benimsemesi ve plan ya da güzergâhı değiştirmede esnek davranması durumudur (O'Reilly, 2006: 999).

İlk araştırmalara konu olduğu 1970'li yıllar ile 2000'li yılların sırt çantalıları arasında bazı farklılıklar bulunmaktadır. Bunların en belirginleri *zaman ve teknoloji* olarak sıralanmaktadır. Geçmiş dönemlerde zaman, 1960 ve 1970'lerin mevcut gezgin pazarındaki asi gençler için önemli değilken, 2000'li yılların sırt çantalı gezgin piyasası zamanla daha çok ilgili ve geçmişteki gezginlerin umursamadığı birtakım toplumsal ve kişisel değerlere sahip bireylerden oluşmaktadır. Ancak zamanla ilgili bu endişe, bazı segmentlerin sınırsız hazcı özgürlük ihtiyacını karşılayan daha fazla faaliyet -Tayland'daki dolunay partileri gibi- aramasına neden olmaktadır (Cohen, 2003: 99). Bununla birlikte özellikle iletişim ve internet teknolojisindeki gelişmeler, 2000'li yılların sırt çantalı gezginlerinin kimliklerini korumalarına ve çevrimiçi topluluklar aracılığıyla alt kültürlerle etkileşime girmelerine olanak sağlamaktadır (Paris, 2010: 243).

Eski yapısına göre daha kısa zaman diliminde aynı deneyimi yaşamaya çalışan gezginlerin yerini ise artık günümüz bilgi ve iletişim teknolojileri çağının sırt çantalı gezginleri almaya başlamıştır. Öncesinde "*backpacker*" olarak tanımlanan sırt çantalı gezginlerin, şimdilerde "*flashpacker*" (Paris, 2012: 1095) olarak nitelendiği gözlenmektedir. Flashpackers kelimesindeki packer, sırt çantalı gezgini ifade ederken, flash ön eki taşınabilir belleği simgelemektedir. Genellikle sırt çantalı gezginler tarafından tercih edilen online rezervasyon sistemi hostelbookers.com, flashpacker'ları "*tekno-gezin*" olarak nitelendirmektedir (Hsu, Lee ve Chen, 2017: 118). Flashpacker'lar Türkçe yazında ise "*dijital göçebe*" (Yılmaz, 2018: 1522) olarak tanımlanmakta olup, yanında yüksek teknoloji elektronik cihazlar taşıyan, sosyal medyayı aktif kullanıp paylaşımlar yapan ve gelir düzeyi daha yüksek bir kitleyi belirtmek amaçlı kullanılmaktadır.

Richards (2015) sırt çantalı gezginler ile göçebeler arasında bir benzerlik yakalayarak sırt çantalı gezgin kimliklerini gruplandırma yoluna gitmiştir. Buna göre 2000'li yıllarda ortaya çıkan backpacker *kabile göçebesi* (tribal nomads), 2012 yılında tanımlanan flashpacker *dijital göçebe* (digital nomad) olarak sınıflandırılmıştır. Buna ek olarak 2014 yılında Kannisto, uzun süre evinden uzak duran, konumdan bağımsız seyahat eden ve genellikle yerleşik toplum ideolojisini reddeden gezginleri "*küresel göçebe*" olarak tanımlamıştır (Richards, 2015: 344).

Sahip olduğu ideoloji özünde çok değişmemekle birlikte, dünyanın şu andaki sosyal, politik ve ekonomik ortamı bu felsefenin ya da akımın her geçen gün daha fazla insana yayılmasına sebep olmuştur. Bununla birlikte, ulaşımın fiyat açısından daha uygun hale

gelmesi ve orta sınıfın harcanabilir gelirinin artması da dünyadaki sırt çantalı gezgin sayısını arttıran önemli faktörler olmuştur (WYSE Travel Confederation, 2014: 8). Bu sayede, gezgin pazarı daha geniş kapsamlı, daha çeşitli, daha genele yayılmış ve daha mobil (gezici) bir hale gelmiş ve günümüz dünyasında çok farklı kültürel altyapıdan insanın bir araya gelmesini sağlamıştır (Paris, 2010: 242-243).

Sırt çantalı gezgin sayılarına ilişkin güvenilir niceliksel veriler oldukça kısıtlıdır. Ancak sırt çantalı endüstrisi gelişiminin en güçlü olduğu yerler Avustralasya ve Güneydoğu Asya olarak kabul edilmektedir. Genellenecek olursa İngiltere, İrlanda ve İskandinavya başta olmak üzere büyük bir oran Kuzey Avrupa ülkelerinden gelmekle birlikte Avustralya, Yeni Zelanda, Güney Afrika ve İsrail sırt çantalı gezgin üreten ülkelerdir ve bu ülkeler alıcı ülkeler içinde de ilk üçte yer almaktadır (O'Reilly, 2006: 1000-1001). Hem sırt çantalı gezgin üreten hem de kabul eden ülkeler içerisinde ilk sırayı alan Avustralya'daki sırt çantalı gezginlerin % 65'i 18 ila 24 yaşları arasındadır (WYSE Travel Confederation, 2014: 8). Queensland Turizm Bürosunun 2018 yılı Haziran ayı raporuna göre; Avustralya'yı ziyaret edenlerin 1.312.000 ile %13'ü Çinli ziyaretçilerdir (Queensland Turizm Bürosu, 2018) ve Çinlilerin büyük çoğunluğu bağımsız seyahat etmektedir (Harman, 2014: 110). Bununla birlikte bağımsız seyahat eden Asyalı gezgin sayısının da her geçen yıl arttığı belirtilmektedir (Bui, Wilkins ve Lee, 2013: 130). Hatta 2002 yılına kadar kendilerini sırt çantalı olarak tanımlayan Asyalı genç gezginlerin, 2012 yılı itibariyle kendilerini flashpackers olarak adlandırdığı tespit edilmiştir (Yılmaz, 2018: 1522). Flashpacker'lar ise ortalama olarak, seyahat başına 3100-3400 Euro ile sırt çantalı gezginlerden 300 Euro daha fazla harcama yapmaktadır (WYSE Travel Confederation, 2014: 8). Ek olarak, nispeten daha az Kuzey Amerikalı sırt çantalı gezgin vardır, Kanada ise ABD'den daha yüksek oranlı sırt çantalı gezgin nüfusuna sahiptir (O'Reilly, 2006: 1000-1001).

Sırt çantalı gezginlerin kişisel gelişimi, seyahatleri sırasında ve sonrasında kendilerinde algıladıkları ya da hissettikleri bir dizi değişiklik olarak ifade edilebilir (Chen, Bao ve Huang, 2014: 525). Ancak kişisel gelişim, seyahat sonucu elde edilen bir çıktı olması (Pearce ve Foster, 2007: 1288; Miao, 2016: 31) yanı sıra, uzun yıllar boyunca sırt çantalı gezginleri motive eden bir faktör olarak kabul edilmiştir (O'Reilly, 2006: 999; Harman, Çakıcı ve Akatay, 2013: 272). Buna binaen kişisel gelişimin, sırt çantalı gezginler için bir motivasyon faktörü olduğunu teyit etmeye yönelik hem ulusal hem uluslararası alanda akademik araştırmalar yapılmıştır (Noy, 2004; Paris ve Teye, 2010; Harman, Çakıcı ve Akatay, 2013; Oliveira-Brochado ve Gameiro, 2013; Harman, 2014).

Çıktığı seyahatlerde kişisel gelişim idealine sahip genç gezginlerin çoğu, sırt çantalı seyahatlerini eğitimlerinin keyifli bir parçası olarak görmekte ya da sorumlu yetişkinliğin rollerini

üstlenmeden önce bir eğlence ve bağımsızlık dönemi olarak algılanmaktadır (O'Reilly, 2006: 998). Eğlenceli olması yanı sıra bu seyahatler sayesinde sırt çantalı gezginlerin küresel bakış açıları ve farkındalıkları artmakta, düşünceleri ve tutumları değişebilmektedir (Thatcher, 2010: 211). Farklı hayat tecrübeleri edindikleri için kendilerini tanımaları (Hsu, 2010'dan akt. Hsu, Lee ve Chen, 2017: 120) ya da kişiliklerini ve hayattaki rollerini tanımlamaları sağlanmaktadır (O'Reilly, 2006: 999). Bununla birlikte çıktıkları seyahatler kişisel becerileri ve yeteneklerini geliştirmekte (Scarinci ve Pearce, 2012: 380) ve gezginlerin kişiliğinin olumlu anlamda değişmesine sebebiyet vermektedir (Chen, Bao ve Huang, 2014: 524).

Gezginlerin yaptığı seyahatlerin artmasının, sürdürülebilirlik felsefesini ileriye taşıyacağı düşünülmektedir. Hatta sırt çantalı turizmi, kitle turizminin sürdürülebilir versiyonu olarak görülmektedir (Ooi ve Laing, 2010: 191; Iaquinto, 2015: 577). Çünkü sırt çantalı gezginler, daha dezavantajlı, zorlu ve/veya uzak destinasyonlara gitmeye daha sıcak bakmakta (Scheyvens, 2002: 154) ve özellikle kırsal bölgelere ya da gelişmekte olan ülkelere seyahat etmektedirler. Bununla birlikte ortalama kalış sürelerinin geleneksel turistlerden daha uzun olması da, yerel ekonomiye sundukları katkıyı arttırmaktadır. Bu sebeple, sırt çantalı gezgin seyahatleri, az gelişmiş bölgelerin uzun vadede ekonomik sürdürülebilirliğine katkı sunabilecek bir parametre olarak değerlendirilmektedir. Ancak bu katkının çevresel ve kültürel açıdan da gerçekleşmesi mümkündür (Paris, 2010: 240). Çünkü kimsenin çok fazla zorluğa katlanarak gitmeyeceği bir destinasyona uzun süreli giden gezginler sayesinde sürdürülebilir gelişim felsefesinin esas amaçlarından biri olan halka ekonomik kazanç sağlanarak uzun vadede refah seviyeleri arttırılacaktır. Kazancı artan halk, elindeki doğal ve kültürel değerleri koruma konusunda bilinçlenecek ve sahip olduğu değerlere dair farkındalığı artarak sürdürülebilir turizm felsefesini benimseyecektir.

Sırt çantalı gezginlerin özellikle gelişmekte olan ülkelerin sürdürülebilir gelişimine sağladığı katkı yanı sıra gezginlerin kendilerinin de seyahatler sonrasında çevreyi algılama şekillerinin değiştiği varsayılmaktadır (O'Reilly, 2006: 999). Hatta bazı gönüllü faaliyetlerinin sırt çantalı gezginleri daha sürdürülebilirlik anlayışına sahip bireyler haline getirdiği ifade edilmektedir (Murphy ve Brymer, 2010: 742; Ooi ve Laing, 2010: 191). Bununla birlikte asıl motivasyon faktörü sürdürülebilir uygulamalara katılmak olmasa da, sırt çantalı turizmini gerçekleştirmek için bunun gerekli olduğu da varsayılmaktadır (Hui, 2013'den akt. Iaquinto, 2015: 578). Bunların yanı sıra, bazı araştırmalarda ise gezginlerin, çeşitli destinasyonlarda olumsuz birtakım sosyal ve çevresel etkiler yarattığı tespit edilmiştir (Smith, 1990; Cooper, 2000; Scheyvens, 2002; Wearing, Cynn, Ponting ve McDonald, 2002; Maoz, 2004).

Sırt çantalı gezgin pazarı göz önüne alındığında, gezginlerin sürdürülebilirlik algılarına yönelik yapılmış ilk araştırmaların en çok tahribata uğrayan destinasyonlardan biri olan Avustralya’da gerçekleştirildiği gözlenmektedir (Firth ve Hing, 1999; Cooper, 2000; Wearing, Cynn, Ponting ve McDonald, 2002; Murphy ve Brymer, 2010; Iaquinto, 2015; Iaquinto, 2016; Iaquinto, 2017). Araştırmalarda sıklıkla gezginlerin çevreye duyarlılıkları ya da sürdürülebilir gelişim algısına yeterince sahip olup olmadığı konuları üzerine odaklanılmış ve öneriler getirilmiştir. İlerleyen zamanlarda ise daha farklı gezgin pazarlarında (Luo, Brown ve Huang, 2015; Sroyetch, 2016; Sroyetch, Carr ve Duncan, 2016; Nok, Suntikul, Agyeiwaah ve Tolkach, 2017; Canavan, 2018) benzer araştırmalar yapılmıştır.

Kapsamlı literatür taraması ardından özellikle yerli yazında bağımsız seyahat eden gezginlere dair araştırmaların oldukça kısıtlı kaldığı ve yapılmış birkaç araştırmanın da (Harman, 2012; Harman, Çakıcı ve Akatay, 2013; Harman, 2014) gezginlerin seyahat motivasyonları üzerine olduğu tespit edilmiştir. Yabancı yazında ise sırt çantalı gezginlerin kişisel gelişimlerine ya da sürdürülebilirliğe dair yaklaşımlarına ayrı ayrı odaklanan araştırmalara rastlansa da, ikisi arasındaki ilişkiyi ya da etkiyi inceleyen herhangi bir araştırma tespit edilememiştir. Bazı yazarlar sürdürülebilirliğin kişisel gelişimi nasıl şekillendirdiği konusunun belirsizliğini koruduğunu savunurken (Iaquinto, 2015: 577), bazıları kişisel gelişim sayesinde gezginlerin farkındalıklarının artabileceği, tutumlarının değişebileceğini ifade etmektedir (Thatcher, 2010: 211). Bu sebeple araştırmada gezginlerin kişisel gelişimleri ile sürdürülebilirlik algıları arasında herhangi bir ilişki olup olmadığını tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma amacı doğrultusunda geliştirilen hipotez ise şu şekildedir:

H₁: Türk sırt çantalı gezginlerin kişisel gelişimleri ile sürdürülebilirlik algıları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

2. ÖRNEKLEME SÜRECİ

Araştırmanın evrenini Türk sırt çantalı gezginler oluşturmaktadır. Türkiye’de yayınlanan turizm istatistikleri incelendiğinde, bağımsız seyahat eden yerli gezginlere ilişkin herhangi bir istatistik bulunmadığı için evrenin büyüklüğünü tam olarak belirlemek olanaklı değildir (Harman, 2014: 115). Bu sebeple konuya ilişkin en çok bilgi sahibi olan kişilere ulaşmak amaçlanmış ve amaçlı örnekleme yöntemlerinden kartopu örnekleme (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 122) tercih edilmiştir. İlk örneklem daha önce ya da halen ders verilen öğrenciler içerisinden sırt çantalı gezgin olduğunu ifade eden dört öğrenciden oluşmuştur. Bu öğrencilerden ikisi Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümü 4. sınıf öğrencileri, diğer ikisi Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm

Rehberliği 4. sınıf, Turizm ve Otel İşletmeciliği 4. sınıf öğrencileridir. Bu öğrencilerin üçü kendi gezgin grupları olduğunu belirtmiş, bir öğrenci ise tanıdığı birkaç gezgin olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin önerilerinden yola çıkılarak liste genişletilmiş ve tanıdıkları gezginlerin tanıdığı diğer gezginlere de ulaşılmaya çalışılmıştır.

3. VERİ TOPLAMA ARACI VE SÜRECİ

Veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Anketin ilk bölümünde gezginlerin demografik özelliklerini tespit edebilmek amacıyla cinsiyet, yaş, medeni durum gibi bilgileri sorulmuştur. Devamında seyahatlerde günlük işlerde çalışma durumu, günlük ortalama harcama miktarı, yurt dışına seyahat etme durumu, seyahate çıkılan kişiler, seyahat süresi, seyahat bilgi kaynağı, konaklama türü gibi kapalı uçlu ya da birden fazla seçmeli sorular sorulmuştur.

Sırt çantalı gezginlerin kişisel gelişimlerini ölçebilmek amacıyla Chen, Bao ve Huang (2014) tarafından tasarlanan “*sırt çantalı gezgin kişisel gelişim ölçeği*”nden faydalanılmıştır. Bu ölçek tatil ve eğlence literatüründe yer alan ölçeklerden farklı olması ve doğrudan sırt çantalı gezginlerin kişisel gelişimlerine odaklanması sebebiyle tercih edilmiştir. Ölçek yetenek, duygu, beceri, dünya görüşü ve öz bilinç adlı beş boyuttan oluşmaktadır. İlk dört boyutun her birinde üçer ifade, son boyutta dört ifade bulunmaktadır. Tüm ifadelerde 7’li Likert derecelemesi (1= Kesinlikle katılmıyorum, 7= Tamamen katılıyorum) kullanılmıştır. Orijinal ölçekte 7’li Likert derecelemesi kullanılmış olması ve bu ölçeğin 2, 3, 4, 5 ve 6 seçenekten oluşan dereceleme göre en yüksek geçerlik, güvenilirlik ve kullanıcı tercihi değerlerine sahip olması sebebiyle araştırmada da 7’li Likert derecelemesi tercih edilmiştir (Preston ve Colman, 2000: 12).

Sırt çantalı gezginlerin sürdürülebilirlik algılarını ölçebilmek için seyahatleri sırasındaki günlük faaliyetlerde dikkat ettikleri sürdürülebilir uygulamalar değerlendirilmiştir. Gezginlere, kendiliğinden ya da bilinçli bir seçim yaparak gerçekleştirebilecekleri bir dizi sürdürülebilir uygulama sorulmuştur. Sorular Iaquinto’nun (2015) sırt çantalı gezginleri temel alan çalışmasından değiştirilmeden alınmıştır. Ölçek çevresel, ekonomik ve sosyal açıdan sürdürülebilir uygulamalar olmak üzere üç kısımdan ve her kısımda sekiz ifadeden oluşmaktadır. Sorular kaynak araştırmada neredeyse hiç, bazen, sık sık şeklinde sorulduğu için, araştırmada da aynen kullanılması uygun bulunmuştur.

Anket formuna son hali verildikten sonra mantıki yoldan kapsam geçerliliğini (Ercan ve Kan, 2004: 215) tespit edebilmek amacıyla üç uzman görüşü alınmış ve bazı ifadeler daha anlaşılır hale getirilmiştir. Ardından form ilk örnekleme gösterilmiş ve soruların anlaşılabilirliğini teyit etmeleri istenmiş ya da eklenebilecek ifadeler olup olmadığı sorulmuştur. Bir öğrenci konaklama türü içerisine “*Couchsurfing*” seçeneğinin eklenmesinin uygun olacağını belirtmiş,

bir öğrenci de “*Herhangi bir sponsorunuz var mı?*” sorusunun eklenebileceğini ifade etmiştir. Bununla birlikte “*Günlük ortalama harcama miktarınız nedir?*” sorusunda verilen aralıklar öğrenciler ile birlikte yeniden düzenlenmiştir. Anket formuna son hali verilmiştir.

Araştırmanın ilk örnekleme ve onların kolaylıkla ulaşabileceği toplam 25 kişi ile pilot çalışma yapılmıştır. Anket formları ilk örnekleme elden ulaştırılmış, diğer katılımcılara ilk örneklem tarafından internet üstünden görüntü olarak yollanmış ve toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS istatistik paket programına aktarılmış ve ölçeğin güvenilirliği Cronbach’s Alpha katsayısı göz önüne alınarak kişisel gelişim ölçeği için 0,96, sürdürülebilirlik algısı için 0,88 olarak tespit edilmiştir.

Anket formu ilk örnekleme yüz yüze uygulanmış ancak irtibat kurulan diğer gezginlere online olarak ulaştırılması daha uygun bulunmuştur. Online anketler Google Drive aracılığıyla yazar tarafından oluşturulmuş ve ilk örnekleme gönderilmiştir. İlk örneklem ise kendisine ulaşan anket formlarını kendi gezgin gruplarında paylaşmış ya da tanıdığı gezginlere iletmiştir. Bunun yanı sıra anketler Sırt Çantalı Gezginler, Gezginler-Backpackers, Otostop/Hitchhiking/Yol Arkadaşı, Interrail Türkiye Otostop, Interrail Türkiye, Help Turkey, Inter Turkey, Interrail Türkiye BicycleRail, Interrail Türkiye Otostop, Kamping Türkiye facebook gruplarında da paylaşılmıştır. Veriler 2018 yılı Eylül-Ekim aylarında toplanmıştır.

4. ANALİZ VE BULGULAR

4.1. Demografik Değişkenler

Araştırmaya katılan sırt çantalı gezginlerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur. Gezginlerin % 54,9’u erkek olup, bekârların oranı % 91’dir. Yaş aralıkları değerlendirildiğinde % 41,8 ile büyük yoğunluğun 16-24 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Bunu % 37,7 ile 25-29 yaş aralığındaki bireyler takip etmiştir. Eğitim düzeyi en yüksek grubu % 79,9 ile lisans mezunları, en düşük grubu % 1,2 ile ilköğretim mezunları oluşturmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

	f	%		f	%
Cinsiyet			Medeni Durum		
Kadın	110	45,1	Bekâr	222	91,0
Erkek	134	54,9	Evli Çocuksuz	10	4,1
Yaş			Evli Çocuklu	12	4,9
16- 24	102	41,8	Eğitim Durumu		
25-29	92	37,7	İlköğretim	3	1,2
30-34	26	10,7	Lise	20	8,2
35-39	8	3,3	Lisans	195	79,9
40 ve Üzeri	16	6,6	Lisansüstü	26	10,7
Toplam	244	100	Toplam	244	100

Gezginlere ne kadar zamandır bağımsız seyahatlere çıktıkları sorulmuş ve neredeyse yarısı (% 49,2) 2-5 yıldır gezgin olduğunu ifade etmiştir. Gezginlerin % 57,4 ile yarısından fazlası yurt dışına seyahat etmediğini belirtmiştir. Seyahat süresi açısından 107 gezgin bir haftadan az seyahat ettiğini, 91 gezgin ise bir haftadan fazla seyahat ettiğini belirtmiştir. Son seyahatleri sırasındaki çalışma durumları sorulduğunda % 43,4 ile çoğunluğunun öğrenci olduğu, bunu % 22,1 ile tam zamanlı işten ücretli tatil alanların takip ettiği tespit edilmiştir. Seyahatlerde günlük ortalama harcama miktarlarının % 72,2 ile 0-100 TL arasında olduğu belirlenmiştir. Gezginlerin % 76,2'si seyahatleri sırasında günlük işlerde çalışmazken, sponsor desteği alan 12 gezgin bulunmaktadır.

Gezginlerin seyahatlerine ilişkin bilgileri sosyal medya (% 59) ve tanıdık tavsiyesi (% 52,5) ile edindikleri anlaşılmıştır. Seyahat bütçelerini ne ile karşıladıkları sorulduğunda 140 gezgin çalışarak sağladığını, 106 gezgin ise ailesinin karşıladığını ifade etmiştir. Gezginlerin % 48,3'lük bir oranla genellikle yalnız seyahate çıktığı, ancak % 46,7 ile kız/erkek arkadaş ile seyahate çıkmayı da tercih ettiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte arkadaş grubu ile seyahate çıkmayı tercih eden gezgin sayısının da düşük olmadığı gözlenmiştir. Bunun dışında seyahatlerde tercih ettikleri ulaşım aracı % 65,6 ile otobüs olurken, uçakla ulaşımı tercih eden gezgin sayısı (% 41) da oldukça yüksektir. Konaklama tercihleri sorulduğunda gezginlerin % 41,7 ile kamping alanlarını tercih ettiği, ancak bunun dışında apart, pansiyon, hostel ve couchsurfing'i de sıklıkla kullandığı tespit edilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Seyahatlerine İlişkin Bulgular

	f	%		f	%
Gezginlik Süresi			Seyahat Bilgi Kaynağı		
1 Yıldan Az	70	28,7	Seyahat Rehberi	70	28,6
2-5 Yıl	120	49,2	Sosyal Medya	144	59,0
5 Yıldan Fazla	54	22,1	Tanıdık Tavsiyesi	128	52,5
Yurt Dışına Seyahat Etme			Diğer	30	12,3
Evet	104	42,6	Seyahat Bütçesi Kaynağı		
Hayır	140	57,4	Çalışarak	140	57,4
Son Seyahatteki Durum			Aile	106	43,4
İstifa Etmiş	14	5,7	Fotoğraf çekimi	6	2,4
Yeni Mezun	16	6,6	Sponsor Desteği	46	18,9
Öğrenci	106	43,4	Kişisel Beceriler	20	8,2
Emekli	4	1,6	Diğer	16	6,6
İşsiz	22	9,0	Seyahat Arkadaşı		
Serbest Meslek Kariyerinden Tatil	12	4,9	Tek	118	48,3
Tam zamanlı İşten Ücretsiz Tatil	12	4,9	Kız/Erkek Arkadaş	114	46,7
Tam Zamanlı İşten Ücretli Tatil	54	22,1	Arkadaş Grubu	74	30,3
Diğer	4	1,6	Aile	32	13,1
Günlük Ortalama Harcama			Seyahat Ulaşım Tercihi		

0-50 TL	98	40,2	Uçak	100	41,0
50-100 TL	78	32,0	Otobüs	160	65,6
100-150TL	32	13,1	Bisiklet	16	6,6
150-200 TL	20	8,2	Otostop	86	35,2
200-250 TL	8	3,3	Motosiklet	4	1,6
250-500 TL	4	1,6	Tren	70	28,7
500 TL ve Üzeri	4	1,6	Deniz Yolu	40	16,4
Günlük İşlerde Çalışma			Kişisel Araç	54	22,1
Evet	58	23,8	Diğer	16	6,6
Hayır	186	76,2	Konaklama Türü		
Sponsor Desteği			Kamping	98	41,7
Evet	12	4,9	Hostel	66	27,0
Hayır	232	95,1	Motel	40	16,4
Seyahat Süresi			Apart	68	27,8
1-7 gün	107	43,9	Pansiyon	68	27,8
Bir haftadan fazla	91	37,3	Couchsurfing	54	22,1
Bir aydan fazla	46	18,8	Diğer	36	14,8

4.2. Kişisel Gelişim Ölçeğine Yönelik Faktör Analizi

Sırt çantalı gezginlerin kişisel gelişim ölçeğine verdikleri cevaplar, faktör analizine tabi tutulmuştur. Yapılan çarpıklık hesaplaması sonucunda verilerin $\pm 1,96$ arasında olduğu gözlenmiş ve normal dağılım sergilediği görülmüştür (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2010: 73).

Analizlerde açıklayıcı model olarak temel bileşenler analizi ve varimax döndürme seçenekleri kullanılmıştır. İlk olarak ölçekte yer alan değişkenlerin Cronbach's Alpha değerlerine ve değişkenler arasındaki ilişki kat sayılarına bakılmıştır. 16 maddeye uygulanan faktör analizi sonucu faktör yükü .40'nin altında kalan bir madde (*Kendime güvenim arttı.*) analizden çıkarılmıştır. Faktör analizinin sonuçlarına ilişkin değerler Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Kişisel Gelişim Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

	Ort.	Std. Sap.	Eşkök enlilik	Fakt. Yüğü	Öz Değer	Açıkl. Vary.	Cron. Alpha
Farkındalık	5,81	1,358			3,622	24,145	0,922
Hayata bakış açım değişti.	5,83	1,606	0,847	0,799			
Değer algım değişti.	5,72	1,578	0,826	0,759			
Dünyaya bakış açım değişti.	5,84	1,648	0,823	0,756			
Çevremdeki insanlara bakış açım değişti.	5,70	1,473	0,774	0,716			
Bağımsız bir gezgin olma deneyimi farklı hissetmemi sağladı.	6,01	1,466	0,664	0,614			
Yetenek	5,80	1,228			2,903	19,351	0,885
İletişim kabiliyetim arttı.	6,09	1,340	0,834	0,776			
Ortama uyum yeteneğim gelişti.	5,76	1,394	0,782	0,758			
Kendi öz disiplinim ve kendimi kontrol etme durumum yoğunluk kazandı.	5,72	1,525	0,774	0,663			
Sorunları belirleme ve çözüme yeteneğim gelişti.	5,66	1,432	0,745	0,592			
Beceri	5,43	1,473			2,850	19,000	0,845
Para yönetimi becerim arttı.	5,39	1,705	0,787	0,842			
Malzeme (gıda, günlük ürünler gibi)	5,67	1,615	0,811	0,831			

yönetim becerim gelişti.						
Zaman yönetimi becerim arttı.	5,25	1,738	0,679	0,779		
Duygu	5,09	1,384			2,221	14,808 0,790
Olumsuz duygularım iyi bir şekilde düzeldi.	5,34	1,532	0,791	0,782		
Endişe ve stres düzeyim azaldı.	5,23	1,565	0,792	0,716		
Daha önceki hayal kırıklıklarım iyileşti.	4,72	1,834	0,669	0,649		

Genel ort: 5,62, Genel std. sapma: 1,165

Açıklanan Varyans: 77,304, Ki-kare: 2895,124, Serbestlik derecesi: 105, KMO: 0,906, Bartlett Testi $p < ,000$

Faktör analizi sonucu kişisel gelişim ölçeği dört boyut ve 15 maddeden oluşmuştur. Faktörlerdeki maddelerin ifade ettiği anlamlar doğrultusunda Faktör 1: Farkındalık, Faktör 2: Yetenek, Faktör 3: Beceri, Faktör 4: Duygu olarak adlandırılmıştır. Genel olarak dört faktörün toplam varyansı açıklama oranı ise % 77,304 olarak gerçekleşmiştir. Faktörlerin varyansı açıklama oranlarına bakıldığında, genel olarak birbirlerine yakın olmakla birlikte farkındalık faktörünün daha yüksek bir açıklama oranına sahip olduğu görülmektedir.

Kişisel gelişim ölçeğinin genel Cronbach's Alpha değeri 0,942'dir. Alt faktörler açısından bakıldığında bu değerler, farkındalık için 0,922, yetenek için 0,885, beceri için 0,845 ve duygu için 0,790'dır. Genel olarak kişisel gelişim ölçeği faktörlerinin Cronbach's Alpha değerlerinin sosyal bilime dayalı araştırmalar için güvenilir düzeyde olduğu söylenebilir (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2010: 92). Faktörlere ilişkin ortalamalar incelendiğinde en yüksek ortalamaya farkındalık faktörü (5,81) sahipken, bunu çok yakın bir değerle (5,80) yetenek faktörü izlemiştir. Ancak tüm ifadeler içerisinde gezginlerin en yüksek katılım sağladığı değişken, yetenek faktörü altında yer alan "*İletişim kabiliyetim arttı.*" olmuştur (6,09). Bunu 6,01 ile farkındalık faktörü içerisindeki "*Bağımsız bir gezgin olma deneyimi farklı hissetmemi sağladı.*" ifadesi takip etmiştir. Sırt çantalı gezginler seyahatlerinin özellikle farkındalık ve yetenek açısından kişisel gelişimlerine katkı sağladığı fikrine büyük oranda katıldığı söylenebilir.

4.3. Günlük Sürdürülebilir Uygulamalar Ölçeği Güvenilirlik Analizi

Gezginlerin sürdürülebilirlik algılarını ölçebilmek amacıyla kullanılan ölçek boyutları ve maddelerine ilişkin ortalama, standart sapma, Cronbach's Alpha değerleri Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Sürdürülebilirlik Algısı Ortalama, Standart Sapma ve Güvenilirlik Katsayıları

	Ortalama	Standart Sapma	Cronbach's Alpha
Çevresel sürdürülebilirlik	2,24	0,349	0,703
Çevre dostu konaklama	2,29	0,635	
Çevresel bir neden için gönüllü olma	1,93	0,644	
Karbon salınımını dengeleme	1,76	0,692	
Şişelenmiş su içmeme	1,60	0,662	
Geri dönüşüm	2,50	0,577	
Kısa duşlar alma	2,51	0,605	
Işıklar, TV ve fanları kapatma	2,54	0,630	
Karayolu ile seyahat	2,80	0,418	
Ekonomik sürdürülebilirlik	2,38	0,406	0,680
En düşük fiyat için pazarlık yapma	2,49	0,632	
Turistik olmayan kasabaları ziyaret etme	2,36	0,629	
Yerel halkın yapmış olduğu eşyaları satın alma	2,26	0,689	
Yerel halkın sahip olduğu barlarda bir şeyler içme	2,29	0,720	
Yerel içecekleri içme	2,54	0,576	
Pazardan alışveriş yapma	2,39	0,674	
Sosyal sürdürülebilirlik	2,36	0,400	0,744
Destinasyonun tarihini okuma	2,25	0,709	
Günlük yaşamı gözlemleme	2,77	0,493	
Toplumsal bir neden için gönüllü olma	2,08	0,686	
Yerel kültür hakkında bilgi edinme	2,60	0,597	
Siyasi konular hakkında bilgi edinme	2,15	0,798	
Fotoğraf çekmeden önce izin isteme	2,21	0,728	
Müzeleri ziyaret etme	2,34	0,623	
Bazı yerel kelimeler öğrenme	2,48	0,670	

Orijinal ölçekte her boyut sekiz maddeden oluşmakta iken, ekonomik sürdürülebilirlik boyutunda düşük Cronbach's Alpha katsayısına sahip iki madde (Süpermarketlerden alışveriş yapma; fast food yeme) ölçekten çıkarılmış ve madde sayısı altıya indirilmiştir. Bu düzenleme ile birlikte ekonomik sürdürülebilirlik boyutu güvenilirliği 0,60'ın üstüne çıkmıştır. Bu değer, sosyal bilim araştırmalarında kabul edilebilir sınır olarak değerlendirilen 0,60-0,70 aralığındadır (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2010: 92).

Günlük hayatta sürdürülebilir uygulamalara ne kadar katıldıklarını ya da dikkat ettiklerini tespit etmek amaçlı sorulan soruları, Türk gezginlerin “neredeyse hiç, bazen, sık sık” seçeneklerinden birini seçerek cevaplamaları istenmiştir. Boyutların ortalamaları değerlendirildiğinde, gezginlerin en sık uyguladığı sürdürülebilir faaliyetlerin ekonomik sürdürülebilirliğe yönelik olduğu tespit edilmiştir (2,38). Bunu çok yakın bir ortalama ile (2,36) sosyal sürdürülebilirlik boyutu izlemiştir. Üç boyut içerisinde gezginlerin daha az dikkat ettiği uygulamaların çevreye yönelik olduğu anlaşılmıştır. Özellikle en düşük katılım sağlanan yani gezginlerin neredeyse hiç dikkat etmediği ya da bazen uyguladığı üç madde

çevresel sürdürülebilirlik boyutunda ortaya çıkmıştır. Bunlar içerisinde ise en az uygulanan 1,60 ortalama ile şişelenmiş su içmeme olmuştur. Türk gezginlerin çoğunun şişelenmiş su içmemeye dikkat etmediği tespit edilmiştir. Bununla birlikte karbon salınımını dengeleme hususuna da neredeyse hiç dikkat etmediği (1,76), çevresel bir neden için gönüllü olmayı da zaman zaman tercih ettiği (1,93) belirlenmiştir.

4.4. Gezginlerin Kişisel Gelişimleri ile Sürdürülebilirlik Algıları Arasındaki İlişkinin Test Edilmesi

Araştırma modelinde belirtilen değişkenler arasındaki ilişkiler, varsayılan hipoteze uygun olarak korelasyon analizi ile test edilmiş ve elde edilen sonuçlar Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Hipotezin Testine Yönelik Korelasyon Analizi

	Farkındalık	Yetenek	Beceri	Duygu	Çevresel s.	Ekonomik s.	Sosyal s.
Farkındalık	1						
Yetenek	0,778**	1					
Beceri	0,537**	0,633**	1				
Duygu	0,713**	0,692**	0,481**	1			
Çevresel s.	0,396**	0,355**	0,511**	0,359**	1		
Ekonomik s.	0,450**	0,421**	0,435**	0,424**	0,437**	1	
Sosyal s.	0,478**	0,423**	0,393**	0,403**	0,516**	0,673**	1

** $p < 0,001$

Tabloda görüldüğü üzere tüm kişisel gelişim boyutları ile gezginlerin sürdürülebilirlik algıları arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir ($p < 0,001$). Farkındalık (0,478) ve yetenek boyutunun (0,423) kuvvetli bir şekilde sosyal sürdürülebilirlik, beceri boyutunun (0,511) çevresel sürdürülebilirlik; duygu boyutunun (0,424) ise ekonomik sürdürülebilirlik ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar ışığında, kişisel gelişim boyutlarından ikisinin sürdürülebilirlik algılarından sosyal sürdürülebilirlik ile daha yüksek düzeyde ilişkili olduğu söylenebilir. Böylece, “*Türk sırt çantalı gezginlerin kişisel gelişimleri ile sürdürülebilirlik algıları arasında anlamlı bir ilişki vardır.*” Şeklinde kurulan H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sırt çantalı, dijital ya da küresel göçebe, nasıl adlandırılırsa adlandırılınsın, dünya genelinde bağımsız seyahat eden birey sayısı her geçen gün artmaktadır. İnsanlar artık seyahatlerini kendilerinin planladığı daha bağımsız yönetimli ve yerel halkla yakın temas kurduğu turizm

deneyimlerine yönelmektedir. Batat ve Frochot'un (2014: 114) turist deneyimleri sınıflandırmasında değindiği "*kaynaşma*" kategorisi tam anlamıyla bu durumu ifade etmektedir. Türk gezginler içerisinde de esnek seyahat planına sahip, paket tur satın almayarak ya da aracı kullanmayarak seyahati kendisi planlayan gezginler bulunduğu gözlenmektedir (Harman 2014: 108). Ancak yabancı yazında özellikle kırsal ekonomilere sağladığı katkı sebebiyle sıklıkla araştırma konusu olan sırt çantalı gezginlere yönelik çokça araştırma olmasına rağmen, yerli yazında konuya ilişkin araştırmaların gezginlerin seyahat motivasyonları ile sınırlı kaldığı tespit edilmiştir (Harman, 2012; Harman, Çakıcı ve Akatay, 2013; Harman, 2014). Bununla birlikte uluslararası alanda sırt çantalı gezginlerin kişisel değerlerini anlamaya odaklanan çalışmaların da oldukça kısıtlı olduğu iddia edilmektedir (Paris, 2010: 240).

Araştırmada kartopu örnekleme yoluyla 244 Türk sırt çantalı gezgine ulaşılmıştır. Gezginlerin daha çok 16-24 yaş aralığındaki lisans mezunu bekâr erkeklerden oluştuğu tespit edilmiştir. Türk gezginler genellikle çalıştıkları için yurt içinde bir haftadan kısa süreli seyahat etmekte ve günlük ortalama 0-100 TL harcamaktadır. Bu demografik özellikler Harman'ın (2014) araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Harman'ın araştırmasında da gezginlerin çoğunun, 30 yaş altı aktif çalışan lisans mezunu bekâr erkeklerden oluştuğu tespit edilmiştir. Ancak Harman'ın (2014) araştırmasında Türk gezginlerin çoğu yurt dışına seyahat ettiğini belirtirken, bu araştırmada tam tersi bir sonuç elde edilmiştir. Bu durum Türkiye'nin içinde bulunduğu olumsuz döviz kuru dalgalanmalarına dayalı makroekonomik koşullar sebebiyle ortaya çıkmış olabilir, ancak gezgin tercihlerinin değişme gösterdiği söylenebilir.

Araştırmada gezginlerin birçoğunun özellikle son 2 ila 5 yıldır seyahat ettiği belirlenmiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak Harman'ın (2014) araştırmasının da Türk gezginler arasında bu akımın yeni gündeme geldiği dönemlere rastladığı söylenebilir. Ayrıca bu araştırmada Türk gezginlerin genellikle yalnız ve otobüs ile seyahate çıktığı tespit edilirken, Harman'ın (2014) araştırmasında daha çok arkadaş grubu ile seyahat ettiklerini belirtmişlerdir. Bununla birlikte araştırmada gezginlerin çoğunun seyahatlerine ilişkin bilgileri sosyal medya aracılığıyla seçtiği tespitinden yola çıkarak Türk gezginlerin flashpacker olmaya yakın durduğu ifade edilebilir.

Araştırmada gezginlerin kişisel gelişimleri içinde farkındalık açısından en çok katıldıkları ifade, bu deneyimin farklı hissetmelerini sağlaması olmuştur. Yetenek açısından en çok iletişim kabiliyetlerinin arttığını düşünmektedirler. Beceri ve duygu anlamında biraz daha düşük katılımı malzeme yönetimi becerilerinin arttığını ve olumsuz duygularının iyi bir şekilde düzeldiğini ifade etmişlerdir. Araştırmada yapılan faktör analizi sonuçlarına uyumlu olacak şekilde Chen, Bao ve Huang'ın (2014) çalışmasında ise gezginlerin en yüksek katılım

sağladığı ilk iki ifade yetenek boyutunda ortaya çıkmıştır. Gezginler 4,93 ile ortama uyum yeteneklerinin, 4,63 ile sorun belirleme ve çözme yeteneklerinin geliştiğini ifade etmiştir. Bununla birlikte en çok katılım sağlanan diğer ifade beceri faktörü içerisinde yer alan malzeme yönetim becerisinin artması (4,61) olarak belirlenmiştir.

Türk gezginlerin günlük sürdürülebilir uygulamalar açısından en çok katıldığı ifade 2,80 ortalama ile karayolu seyahati olmuştur. Yani gezginlerin çoğu sık sık karayolu ile seyahat ederek çevresel sürdürülebilirliğe katkı sunmaktadır. Bununla birlikte gezginlerin sıklıkla yaptıklarını ifade ettikleri diğer iki faaliyet, sosyal sürdürülebilir uygulamalar içerisinde yer almaktadır. Türk sırt çantalı gezginler, günlük yaşamı gözlemleyerek (2,77) ve yerel kültür hakkında bilgi edinerek (2,60) sosyal açıdan sürdürülebilir bir davranış sergilemektedir. Iaquinto (2015) da benzer şekilde gezginler açısından sosyal sürdürülebilirliğin, kültürlere saygı göstererek ve toplum katılımı yoluyla sağlandığını belirtmiştir. Murphy ve Brymer (2010) ise toplum yararı ve çevre gönüllülüğü ile ilgilenen gezginlerin, anlamlı katkılarda bulunma konusunda büyük potansiyele sahip olduğunu ifade etmiştir. Bu araştırmada ise Türk gezginlerin çevre gönüllüğünden (1,93) ziyade, toplumsal bir neden için gönüllü olmaya (2,08) daha istekli olduğu tespit edilmiştir.

Iaquinto (2015) gezginler açısından çevresel sürdürülebilirliğin kaynak tüketimi ve israfın azaltılması yoluyla sağlandığını tespit etmiştir. Bu araştırmada da gezginlerin çevresel sürdürülebilir uygulamalar açısından en çok katıldığı ifade karayolu ile seyahat olmakla birlikte, bunu takip eden yüksek katımlı ifadeler su ve enerji tasarrufu ile geri dönüşüm açısından olmuştur. Ancak araştırmada ekonomik sürdürülebilirlik, gezginler açısından yerel içecekleri içme (2,54) ve en düşük fiyat için pazarlık yapma (2,49) olarak kendini gösterirken, Iaquinto (2015) ekonomik sürdürülebilirliğin diğer turist tiplerinden daha fazla çalışarak ve harcayarak açığa çıktığını ifade etmiştir.

Cooper (2000) gezginlerin deneyimlerinde eko-turizm açısından çok fazla bir şey kazanmadıkları, Murphy ve Brymer (2010) sürdürülebilirliğe güçlü bir şekilde odaklanmadıklarını, Iaquinto (2015) ise gezginlerin çoğunun sürdürülebilirlik konusunda düşük seviyede endişe duyduğunu tespit edilmiştir. Bu araştırmada, diğer araştırmalar aksine, genel ortalama dikkate alındığında (2,32), gezginlerin sürdürülebilir uygulamalar vasıtasıyla ölçülen sürdürülebilirlik algılarının yüksek olduğu söylenebilir.

Gezginlerin farkındalıkları, yetenek, beceri ve duyguları ile çevresel, ekonomik ve sosyal açıdan sürdürülebilirlik uygulamaları arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Yani gezginlerin seyahatleri sonucu yaşadıkları değişim ya da gelişim ile onların günlük hayattaki sürdürülebilirliğe dair uygulamaları arasında anlamlı ilişkiler bulunmaktadır.

Kişisel gelişim ölçeğinden farkındalık ve yetenek boyutlarının sosyal sürdürülebilirlik ile daha yüksek düzeyde ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Sosyal sürdürülebilirlik gezginlerin gittikleri destinasyonun tarihini öğrenmeleri, yerel kültürü ve günlük yaşamı gözlemlemeleri, müzeleri ziyaret etmeleri, fotoğraf çekmeden önce izin istemeleri gibi toplumsal yaşamın sağlıklı bir şekilde devamlılığını ilgilendiren günlük faaliyetler ile ilişkilidir. Gezginlerin dünyaya, insanlara, hayata bakış açısı ve değer algıları ile sosyal sürdürülebilirlik algıları arasında diğer sürdürülebilirlik boyutlarına nazaran daha kuvvetli ilişki tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra gezginlerin seyahatleri sonucu kazandıkları iletişim, uyum, sorun çözme, öz-disiplin ve öz-kontrol yeteneği ile sosyal sürdürülebilirlik algıları arasında kuvvetli ilişki tespit edilmiştir.

Sırt çantalı gezginlerin önceden hissettikleri ancak bu seyahatler ile düzeldiğini ya da iyileştiğini düşündükleri olumsuz duygular, hayal kırıklıkları ya da endişeleri ile ekonomik sürdürülebilirlik uygulamaları arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ekonomik sürdürülebilirlik uygulamaları daha çok yerel halkın yaptığı eşyaları satın alma, sahip olduğu barlara gitme, yerel içecekleri içme gibi yerel halkla kurulan iletişime dayanmaktadır. Yani gezginlerin turistik olmayan kasabaları ziyaret edip burada halkla kaynaşmasının, olumsuz birtakım duyguları ve kaygıları onarıcı etki gösterdiği söylenebilir.

Kişisel gelişim ölçeğinden beceri boyutunun ise diğer boyutlar ile birlikte en fazla çevresel sürdürülebilirlik ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Çevresel sürdürülebilirlik, gezginlerin gittikleri destinasyonda dikkat ettiği çevre dostu uygulamalar olarak ifade edilebilir. Bunlar, karbon salınımını dengeleme, enerjiyi tasarruflu kullanma, geri dönüşüme katkı sağlama, şişelenmiş su içmeme, kısa duşlar alma, çevre dostu konaklama tesislerini tercih etme gibi çeşitli günlük hayata dair uygulamalardır. Sırt çantalı gezginlerin malzeme, para ve zaman yönetimi açısından kendini geliştirmesi ile çevresel sürdürülebilirlik uygulamaları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Aslında gezginlerin çevresel sürdürülebilirliğe dikkat ettiği ölçüde yönetim becerilerinin arttığı yani çevresel sürdürülebilirliğin gezginlerin yönetim becerileri ile ilişkili olduğu iddia edilebilir. Çünkü gezginler çevre dostu bir takım uygulamalara dikkat ederek birçok açıdan tasarruf sağlayıp seyahatini daha etkili bir şekilde yönetebilir. Örneğin kısa duşlar alması zaman yönetimi becerisi kazanmasına, çevre dostu konaklama para yönetimi, şişelenmiş su içmeme, geri dönüşüme katkı sağlama malzeme yönetimi becerisinin artmasına sebep olabilir. Ancak bu araştırmada kişisel gelişim ve sürdürülebilirlik algıları ilk defa test edildiği için aralarında anlamlı ilişki olup olmadığına bakılmıştır. Gelecek araştırmalarda özellikle çevresel sürdürülebilirliğin gezginlerin yönetim becerilerine etkisi üzerine odaklanılabilir.

KAYNAKÇA

- Batat, W. ve Frochot, I. (2014). Towards an Experiential Approach in Tourism Studies. Scott McCabe (Ed.). *The Routledge Handbook of Tourism Marketing*. Oxon ve New York: Routledge.
- Bui, H. T., Wilkins, H. C., ve Lee, Y. S. (2013). The 'imagined West' of young independent travellers from Asia. *Annals of Leisure Research*, 16(2), 130-148.
- Canavan, B. (2018). An existentialist exploration of tourism sustainability: Backpackers fleeing and finding themselves, *Journal of Sustainable Tourism*, 26(4), 551-566.
- Chen, G., Bao, J. ve Huang S (S). (2014). Developing a Scale to Measure Backpackers' Personal Development, *Journal of Travel Research*, 53(4), 522-536.
- Cohen, E. (1973). Nomads from Affluence: Notes on the Phenomenon of Drifter-Tourism, *International Journal of Comparative Sociology*, 14(1), 89-103.
- Cohen, E. (2003). Backpacking: Diversity and Change, *Journal of Tourism and Cultural Change*, 1(2), 95-110.
- Cooper, M. (2000). Backpackers to Fraser Island: Why is ecotourism a neglected aspect of their experience?, *Journal of Quality Assurance in Hospitality and Tourism*, 1(4), 45-59.
- Ercan, İ. ve Kan, İ. (2004). Ölçeklerde Güvenirlik ve Geçerlik, *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(3), 211-216.
- Firth, T. ve Hing, N. (1999). Backpacker hostels and their guests: Attitudes and behaviours relating to sustainable tourism, *Tourism Management*, 20, 251-254.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. ve Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis*, 7. Baskı, NJ: Prentice Hall.
- Harman, S. (2012). Sırtçantalı Turistlerin Seyahat Motivasyonları ve İlgilenimleri: İstanbul'a Gelen Sırtçantalı Turistler Üzerinde Bir Araştırma, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Harman, S., Çakıcı, A. C. ve Akatay, A. (2013). İstanbul'a Gelen Sırtçantalı Turistlerin Seyahat Motivasyonları Üzerine Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 13(25), 267-300.
- Harman, S. (2014). Bağımsız Seyahat Eden Yerli Gezginlerin Seyahat Motivasyonları Üzerine Bir Araştırma, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 10(21), 107-128.
- Hsu, C.-Y., Lee, W.-H. ve Chen, W.-Y. (2017). How to catch their attention? Taiwanese flashpackers inferring their travel motivation from personal development and travel experience, *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 22(2), 117-130.
- Iaquinto, B. L. (2015). "I recycle, I turn out the lights": Understanding the everyday sustainability practices of backpackers, *Journal of Sustainable Tourism*, 23(4), 577-599.
- Iaquinto, B. L. (2016). Strengths and weaknesses of using mixed methods to detect the sustainable practices of backpackers: A reflexive account, *Journal of Cleaner Production*, 111, 479-486.
- Iaquinto, B. L. (2017): Backpacker mobilities: Inadvertent sustainability amidst the fluctuating pace of travel, *Mobilities*, <https://doi.org/10.1080/17450101.2017.1394682>
- Loker-Murphy, L. ve Pearce, P. (1995). Young Budget Travelers: Backpackers in Australia, *Annals of Tourism Research*, 22(4), 819-843.
- Luo, X., Brown, G. ve Huang, S. (S). (2015). Host perceptions of backpackers: Examining the influence of intergroup contact, *Tourism Management*, 50, 292-305.
- Maoz, D. (2004). The conquerors and the settlers: Two groups of young Israeli backpackers in India. In G. Richards ve J. Wilson (Eds.), *The global nomad: Backpacker travel in theory and practice* (ss. 109-122). Clevedon: Channel View Publications.
- Miao, X. (2016). The Role of Self-reflection in Backpackers' Personal Development: An Autoethnographic Perspective, *Tourism Tribune*, 31(11), 22-31.
- Murphy, L., ve Brymer, E. (2010). Backpackers and sustainable tourism: Exploring the potential, *2010 International Conference of Global Sustainable Tourism, 15-19 November*, (ss. 733-749). Nelspruit, Tshwane: Tshwane University of Technology.
- Nok, L. C., Suntikul, W., Agyeiwaah, E. ve Tolkach, D. (2017). Backpackers in Hong Kong-motivations, preferences and contribution to sustainable tourism, *Journal of Travel ve Tourism Marketing*, 34(8), 1058-1070.
- Noy, C. (2004). This Trip Really Changed Me: Backpackers' Narratives of Self-Change, *Annals of Tourism Research*, 31(1), 78-102.
- Ooi, N. ve Laing, J. (2010). Backpacker tourism: Sustainable and purposeful? Investigating the overlap between backpacker tourism and volunteer tourism motivations, *Journal of Sustainable Tourism*, 18(2), 191-206.
- O'Reilly, C. C. (2006). From Drifter to Gap Year Tourist, Mainstreaming Backpacker Travel, *Annals of Tourism Research*, 33(4), 998-1017.
- Paris, C. M. (2010). Backpacker Activities and Personal Values: An SEM approach, *Annals of Leisure Research*, 13(1-2), 239-258.

- Paris, C. M. (2012). Flashpackers: An emerging sub-culture? *Annals of Tourism Research*, 39(2), 1094–1115.
- Paris, C. ve Teye, V. (2010). Understanding Backpacker Motivations: A Travel Career Approach, *Journal of Hospitality Marketing ve Management*, 19(3), 244-259.
- Pearce, P. L. ve Foster, F. A. (2007). “University of travel”: Backpacker learning, *Tourism Management*, 28(5), 1285-1298.
- Smith, V. L. (1990). Geographical implications of “drifter” tourism Borocay, Philippines, *Tourism Recreation Research*, 15(1), 34-42.
- Sroyetch, S. (2016). The mutual gaze: Host and guest perceptions of socio-cultural impacts of backpacker tourism: A case study of the Yasawa Islands, Fiji, *Journal of Marine and Island Cultures*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.imic.2016.09.004>
- Sroyetch, S., Carr, N. ve Duncan, T. (2016). Host and backpacker perceptions of environmental impacts of backpacker tourism: A case study of the Yasawa Islands, Fiji, *Tourism and Hospitality Research*, DOI: 10.1177/1467358416636932
- Oliveira-Brochado, A. ve Gameiro, C. (2013). Toward a better understanding of backpackers’ motivations, *TÉKHNE - Review of Applied Management Studies*, 11, 92-99.
- Queensland Turizm Bürosu (2018). International Tourism Snapshot - Year ending June 2018 <https://teq.queensland.com/research-and-insights/international-research/international-summary> Erişim Tarihi: 12.11.2018
- Preston, C. C., ve Colman, A. M. (2000). Optimal number of response categories in rating scales: Reliability, validity, discriminating power, and respondent preferences. *Acta Psychologica*, 104, 1-15.
- Richards, G. (2015). The new global nomads: Youth travel in a globalizing world, *Tourism Recreation Research*, 40(3), 340-352.
- Riley, P. J. (1988). Road Culture of International Long-Term Budget Travelers. *Annals of Tourism Research*, 15(3), 313–328.
- Scarinci, J., ve Pearce, P. (2012). The perceived influence of travel experiences on learning generic skills. *Tourism Management*, 33(2), 380-386.
- Scheyvens, R. (2002). Backpacker Tourism and Third World Development, *Annals of Tourism Research*, 29(1), 144–164.
- Spatscheck, C. (2014). Toplum ve Gençlik Kültürleri - Gençlik Çalışması İçin Yorumlar ve Sonuçlar, Çeviren: Emel Türker, Derleyenler: Yörük Kurtaran ve Laden Yurttagüler, *Gençlik Çalışmaları Tarihi*, (ss. 99-113), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 458.
- Thatcher, C. A. (2010). International learning adventures: A phenomenological exploration of international backpacker-style study abroad. (published doctoral dissertation). USA: Prescott College.
- Uriely, N., Yonay, Y. ve Simchai, D. (2002). Backpacking Experiences: A Type and Form Analysis. *Annals of Tourism Research*, 29(2), 520–538.
- Wearing, S., Cynn, S., Ponting, J. ve McDonald, M. (2002). Converting Environmental Concern into Ecotourism Purchases: A Qualitative Evaluation of International Backpackers in Australia, *Journal of Ecotourism*, 1(2-3), 133-148.
- Welk, P. (2004). The Beaten Track: Anti-Tourism as an Element of Backpacker Identity Construction. In *The Global Nomad: Backpacker Travel in Theory and Practice*, G. Richards and J. Wilson, Ed., (ss. 77–91). Clevedon: Channel View Publications.
- Wilson, D. (1997). Paradoxes of Tourism in Goa, *Annals of Tourism Research*, 24(1), 52-75.
- WYSE Travel Confederation (2014). Youth and Student Travel Market, *Industry Review No. 5 Executive Summary*, Global Data, Statistics and Trends II, s. 1-10.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 10. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, G. (2018). Üniversite gençliğinin turizme bakış açısı: İstanbul Arel üniversitesi örneği. *OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(15), 1516-1538.

EXTENDED SUMMARY

After extensive literature review, it has been determined that researches about backpackers in Turkish literature are very limited and a few researches (Harman, 2012; Harman, Çakıcı ve Akatay, 2013; Harman, 2014) have been conducted on backpackers' motivation. Although there are studies focusing on the personal development or sustainability approaches of backpackers in the foreign literature, there is no study investigating the relationship or the

effect between the two. Some authors argue that the issue of how sustainability shapes personal development (Iaquinto, 2015: 577), some of them say that thanks to personal development, the awareness of backpackers may increase and their attitude may change (Thatcher, 2010: 211). For this reason, it is aimed to determine the relationship between the personal development of backpackers and their perceptions of sustainability. The hypothesis developed for the purpose of the research is as follows:

H1: There is a significant relationship between the personal development of Turkish backpackers and their perceptions of sustainability.

The universe of the study is composed of Turkish backpackers. When tourism statistics published in Turkey is examined, there are no statistics on domestic independent travelers. For this reason, it is not possible to determine the size of the universe exactly (Harman, 2014: 115). In this respect, it was aimed to reach the most knowledgeable people and snowball sampling was preferred for purposive sampling methods. The first sample consisted of four students who stated that there was a backpacker among the tourism faculty students. Based on the suggestions of the students, the backpacker list has been expanded.

In order to measure the personal development of backpackers, the backpacker personal development scale designed by Chen, Bao ve Huang (2014) was utilized. In all expressions, 7-point Likert grading (1 = Strongly disagree, 7 = Strongly agree) was used. In order to measure the sustainability perceptions of backpackers, sustainable practices that they take care of during their day-to-day activities are evaluated. The questions were taken without changing from Iaquinto's (2015) backpacker study. The questions were almost never, sometimes, often asked in the form.

In the research, 244 Turkish backpackers have been reached. It has been determined that backpackers mostly consist of single men with bachelor's degree between 16-24 years of age. The participants were asked about how long they had traveled independently and almost half of them (% 49,2) have been traveling for 2 to 5 years. More than half of the travelers (% 57,4) stated that they did not travel abroad. In terms of travel time, 107 travelers reported traveling less than a week and 91 travelers traveled for more than a week. When asked about their working status during their recent travels, it was found that most of them were students with 43.4 %, followed by 22.1 % of vacation with pay from a full-time job. It was determined that the average daily expenditure amount was between 0 and 100 TL (72.2 %). 76.2 % of travelers do not work during their travels, while 12 travelers are receiving sponsors.

It was understood that the backpackers had information about their travels through social media (59 %) and familiar advice (52.5 %). When asked about what they were meeting with

their travel budgets, 140 travelers stated that they were working and 106 travelers said that their family was taking over. It has been determined that travelers usually travel alone with a ratio of 48.3 %, but prefer to travel with a male / female friend with 46.7%. However, it was observed that the number of backpackers who prefer to travel with a group of friends is not low. In addition to this, the preferred transportation vehicle is bus with 65.6 %, while the number of travelers who prefer to travel by plane is high (41 %). When the accommodation preferences were asked, it was found that 41.7 % of the travelers preferred the campsites, but apart from this, they also used apart, pension, hostel and couch surfing frequently.

In the study, the most attitudes of the travelers in terms of personal development were the ability to adapt to the environment and the ability to identify and resolve problems. The most frequent participation of Turkish travelers in terms of daily sustainable practices was road travel with an average of 2,80. So most travelers often travel by road and contribute to environmental sustainability. However, the other two activities, in which travelers often express their actions, are included in social sustainable practices.

As a result of the correlation analysis, significant relationships were found between all personal development dimensions and the perceptions of sustainability of the backpackers ($p < 0.001$). Awareness (0.478) and capability dimensions (0.423) were strongly associated with social sustainability. Skill dimension (0.511) was strongly associated with environmental sustainability. It was found that the emotion dimension (0.424) was related to economic sustainability. In the light of these results, it can be said that two of the dimensions of personal development are associated with higher levels of social sustainability. Thus, H1 hypothesis was accepted. Further research may focus on the impact of environmental sustainability on travelers' management skills.